

gere Befolkning i de større Stæder, er af høieste Bigtighed, at Kjøbstadpræsten er en meget arbejdsdygtig Mand, en Mand, hvis Kræfter altid kunne svare til hans Nidkjærlighed. Jeg skjønner derfor ikke rettere, end at en Deel af de Ulemper, som nu flæbe ved de større Landsbykald, vil blive ført over paa Kjøbstadkaldene i en endnu højere Grad, end det hidtil har været Tilfældet, idet nemlig en heel Deel af de Præster, der nu findes i Kjøbstæderne, og som maaskee kunde ønske at søge ud til større Landsbykald, ville blive tvungne til at sidde, hvor de ere, og ovenikjøbet gamle Præster fra Landet ville søge til Byerne som en Oprykning i Embedsstilling. Det Sidste kan Administrationen maaskee forhindre, men det Første ikke. Disse Betænklichkeiten har jeg ikke villet afholde mig fra allerede nu at fremsætte, fordi de ville have ikke ringe Indflydelse paa den Afstemning, som jeg for mit personlige Vedkommende i sin Tid vil følge ved Valget af de forskjellige Forslag, der komme frem. Det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (H. C. D. Müller) har allerede antydet den pecuniære Side af, hvad jeg har fremhævet, og ihvorvel jeg derfor forsaavidt kunde have ladet det beroe ved hans Udtalelser, har jeg dog villet gjentage dem, fordi de forekomme mig at være af en ganske særegen Betydning ligeoverfor Kjøbstæderne.

Søgsbro: Jeg har allerede tidligere saavel i denne Sal som i Kirkecomissionen haft Leilighed til at udtale mig saa udførligt angaaende denne Sag, at jeg ikke havde tænkt paa at tage Ordet ved denne Behandling, men efter de Udtalelser, der fra flere Sider ere fremkomne, navnlig om den særegne Stilling, jeg havde indtaget i denne Sag i Kirkecomissionen, og især efter Ytringer, som endog syntes at ville drage i Tvivl, at jeg nu vilde vedkjende mig denne særegne Stilling, troer jeg, at jeg kort bør udtale mig om min Stilling til det foreliggende Lovforslag og det andet, der er stillet i Udfigt, idet jeg skal søge at holde mig borte fra Enkeltheder, som deels allerede ere behandlede og deels kunne komme for til 2den Behandling. Jeg vedkjender mig da fuldt den

Overbeviisning, jeg ogsaa bestemt fremhævede i Kirkecomissionen, at Præsterne ikke bør betragtes under det samme Synspunkt som andre Statsembedsmænd. Der er en afgjort Forskel i Opfattelsen af disse Embedsmænds Stilling inellem den ærede Rigsdagsmand for Svendborg (S. A. Hansen) og mig. Jeg kan ikke see rettere, end at Præsterne ere Kirkesamfundets og ganske væsentlig Menighedernes Embedsmænd, og naar vi i den senere Tid ere komne til i saa mange Henseender at behandle dem som Statens Embedsmænd, ganske i Lighed med andre Embedsmænd, er dette Noget, jeg anseer for overordentlig beklagelig. Det oprindelige Forhold var, at Præsterne saavel valgtes som lønnedes af Menighederne paa lignende Maade som Sognene den Dag idag have andre Embedsmænd, f. Ex. Skolelærerne. Dette Forhold blev forrykket efterhaanden, som man fik en Statskirke med tvungne Sogne osv. Da blev Lønningen fra at være frivillig gjort til en Tvangsforanstaltning med Undtagelse af Offeret, som først i den seneste Tid er blevet tvungent. Den Valgret, som Menighederne hidtil havde havt, faldt mere og mere bort her i Landet, navnlig efterat vi havde faaet Gnevoldsmagten. Nu søge vi jo med Hensyn til Valgretten igjen at komme noget tilbage til det gamle Forhold, at give Menighederne en Deel af den tabte Indflydelse tilbage, men paa samme Tid er der en Bestræbelse, som gaaer ud paa at gjøre Lønningerne til Statslønninger, at udslette de sidste Rester af den gamle Maade, der dog vidner om dens Oprindelse som en Menighedsløn. Dette forekommer mig at være en Modsigelse, og uagtet jeg fra Begyndelsen selv var inde paa den samme Bestræbelse, som jeg dog, efterhaanden som jeg beskæftigede mig med denne Sag, mere og mere til at see, at det ikke var nogen heldig Vej at gaae. Jeg kan ikke see rettere, end at det vilde være det Heldigste og mod alle Parter Billigste, om det endnu vedblev at være kjendeligt, at det var Menighederne, der lønede deres Præster. Den Deel af Lønnen, hvorigjennem dette Forhold hidtil har været klarest, er jo, næst Offeret, Tjenden. Nu er det ganske vist, at Tjenden efterhaanden har faaet en Værdi, som ofte kan